

Pokonywanie barier dla szczepień: zalecenia końcowe

Opracowywanie skutecznych programów szczepień wymaga wielostronnego podejścia, które uwzględniałoby różne bariery praktyczne ograniczające wyszczepialność. Mogą to być bariery logistyczne, administracyjne czy informacyjne, a także bariery związane z ograniczoną dostępnością personelu medycznego lub usług medycznych, które stanowią poważną przeszkodę w osiągnięciu docelowego poziomu zaszczepienia.

Systemy przypominania, mobilne punkty szczepień i programy szczepień w szkołach mogą pomagać w przezwyciężaniu tych barier i zwiększaniu liczby osób zaszczepionych.

Poniższe zalecenia wskazują ramy udoskonalania strategii szczepień, aby były one skuteczniejsze i bardziej zrównoważone.

Systemy przypominania

Systemy przypominania o szczepieniach (przez wiadomości SMS, e-maile lub powiadomienia cyfrowe) pomagają zwiększać świadomość dotyczącą terminów szczepień, ograniczać zapominanie i pokonywać bariery informacyjne. Mogą również prowadzić do poprawy w zakresie świadczenia usług szczepień, dzięki temu, że zapotrzebowanie stanie się bardziej przewidywalne. Dane z pilotażowych programów przypominania o szczepieniach, przeprowadzonych w Katalonii, Murcji i Chorwacji, pokazują znaczący statystycznie wzrost wyszczepialności, gdy wysyłano przypomnienia. Aby systemy przypominania przynosiły dobre efekty, kluczowe znaczenie mają następujące elementy:

- zintegrowanie automatycznych systemów przypomnień z administracyjnymi bazami danych;
- zapewnianie łatwego dostępu do materiałów informacyjnych, np. poprzez linki do oficjalnych stron internetowych lub aplikacji mobilnych zawarte w wiadomościach z przypomnieniem;
- wielojęzyczna komunikacja, aby zapewnić dostępność dla mniejszości językowych;
- włączanie lekarzy pierwszego kontaktu w proces przypominania poprzez dostarczanie im narzędzi do śledzenia statusu zaszczepienia pacjentów.

Mobilne punkty szczepień

Mobilne punkty szczepień mogą pomagać w przezwyciężaniu barier geograficznych i utrudnień poprzez docieranie ze szczepieniami do społeczności mających ograniczony dostęp do usług publicznych lub mieszkających w trudno dostępnych miejscach, takich jak tereny wiejskie lub obszary miejskie ze słabym dostępem do usług. Pilotażowe wdrożenie mobilnych punktów w szczepień w Górnej Austrii i Skärholmen (Sztokholm) przyniosło dobre efekty i umożliwiło dotarcie do nastolatków i osób starszych z grup szczególnie wrażliwych. Programy pilotażowe pokazały, że można zwiększać efektywność mobilnych punktów szczepień poprzez:

- wprowadzanie elastycznych godzin otwarcia, w tym o niestandardowych porach, np. wieczorami lub w weekendy;
- współpracę z lokalnymi społecznościami np. liderami, autorytetami lub organizacjami reprezentującymi społeczności lokalne;
- angażowanie personelu medycznego posługującego się różnymi językami oraz dostarczanie informacji w kilku językach.
- łączenie oferty w zakresie szczepień z innymi istotnymi usługami opieki zdrowotnej.

Programy szczepień w szkołach

Programy szczepień w szkołach mogą poprawiać wyszczepialność poprzez ograniczenie barier logistycznych oraz barier związanych z odległością. Włączanie szczepień do regularnych działań szkolnych, odbywających się w godzinach pracy szkoły, może zmniejszać konieczność odrywania zapracowanych rodziców od codziennych obowiązków i przyczyniać się do zwiększania liczby osób zaszczepionych. Pilotażowe projekty przeprowadzone w Estonii i Holandii pokazują, że włączanie szkół w działania mające na celu podnoszenie świadomości na temat szczepień i przenoszenie punktów szczepień bliżej szkół prowadziło także do większego zaangażowania rodzin oraz poprawy dogodności i dostępności szczepień. Do sukcesu programów szczepień w szkołach mogą przyczyniać się następujące działania:

- utrzymywanie kontaktów z rodzicami i przekazywanie im jasnych i kompleksowych informacji o programie szczepień, wyjaśnianie korzyści oraz odpowiadanie na obawy dotyczące bezpieczeństwa szczepień;
- usprawnianie procesu, np. poprzez stosowanie cyfrowych formularzy zgody;
- wdrażanie ukierunkowanych, dostosowanych do wieku i uwzględniających aspekty kulturowe strategii komunikacyjnych, w tym opracowywanie materiałów i dostarczanie informacji oraz sesje pytań i odpowiedzi;
- współpraca z pielęgniarkami szkolnymi, nauczycielami i administracją szkoły w różnych aspektach dotyczących programu szczepień.

Opracowywanie zrównoważonych programów dopasowanych do potrzeb

Aby tworzyć programy szczepień, które będą dopasowane do potrzeb grup docelowych i zyskają ich akceptację, należy uwzględnić następujące aspekty:

- staranna analiza potrzeb, aby zebrać i uporządkować dane na temat konkretnych potrzeb danej grupy docelowej i występujących barier;
- budowanie sprzyjającego otoczenia poprzez angażowanie, konsultacje i koordynację działań zainteresowanych stron (placówek ochrony zdrowia, instytucji, organizacji, liderów lokalnych społeczności), aby zapewnić spójne podejście;
- angażowanie liderów lokalnych społeczności, lokalnych autorytetów lub osób odpowiedzialnych za przepływ informacji w promowanie szczepień, budowanie zaufania i wyjaśnianie obaw.

Integrowanie nowych programów z istniejącą infrastrukturą i ustalonymi praktykami, co zabezpiecza wsparcie polityczne i finansowe, wspiera od samego początku zaangażowanie lokalnych podmiotów i zachęca zainteresowane strony do udziału i tym samym może przyczynić się do ugruntowania tych praktyk po etapie pilotażu. Organizowanie wspólnych zaplanowanych działań edukacyjnych i korzystanie z możliwości wymiany doświadczeń przy wsparciu na szczeblu UE i poszczególnych krajów może sprzyjać rozwijaniu innowacyjnych praktyk i przenoszeniu ich do nowych obszarów.